

TEXTES POUR LECTURE

**Pour la remise de votre traduction, merci de vous servir du
'document à retourner'
en observant les quelques indications données**

Atelier de traduction du samedi 15 et du dimanche 16 juin 2019 au Nouveau centre néerlandais | Extraits du roman *Grand Hotel Europa* d'Ilya Leonard Pfeiffer, publié en 2018 par De Arbeiderspers, Amsterdam-Anvers

Premier extrait

HOOFDSTUK EEN

De opdracht

1

De eerste die ik sinds lange tijd sprak, afgezien van de weinige afgemeten woorden die ik aan het begin en het einde van de rit had gewisseld met mijn norse taxichauffeur, was een magere, donkere jongen in het nostalgisch rode uniform van een piccolo. Ik had hem van een afstand al zien zitten op de marmeren trappen van het bordes voor de ingang, die was geflankeerd door Korinthische zuilen, onder de gouden letters waarmee de naam van Grand Hotel Europa was geschreven, toen de taxi knarsend over het grindpad tussen de platanen het einde begon te naderen van de lange oprijlaan. Hij had een sigaretje zitten roken. Hij was overeind gekomen met de intentie mij te helpen met zijn bagage. Omdat het mij speet dat mijn aankomst zijn rookpauze had verstoord, en omdat het waar was, zei ik hem, terwijl de taxi zich over het grind van ons verwijderde, dat mijn bagage wel kon wachten, dat ik een lange reis achter de rug had en dat ik ook wel een sigaret zou lusten. Ik bood hem er een aan uit mijn lichtblauwe pakje Gauloises Brunes zonder filter en gaf hem vuur met mijn *solid brass* zippo. Op zijn kepie was de naam van Grand Hotel Europa met goudstiksel geborduurd.

We gingen zitten. We zaten een paar minuten zwijgend naast elkaar te roken op de trappen naar de weelderige entree van het ooit grandioze hotel waar ik van plan was mij voorlopig te vestigen, toen hij het woord tot mij richtte.

'Mijn excuses dat ik mijn nieuwsgierigheid niet kan bedwingen,' zei hij, 'maar zou ik u mogen vragen waar u vandaan komt?'

Ik blies mijn rook uit de richting van het stofwolkje dat de taxi als herinnering had achtergelaten in de verte aan het einde van de oprijlaan, waar het bos begon.

‘Op die vraag zijn meerdere antwoorden mogelijk,’ zei ik.

‘Die zou ik heel graag allemaal willen horen,’ zei hij. ‘Maar als dat te veel van uw tijd vergt, kunt u mij misschien het mooiste antwoord geven.’

‘De voornaamste reden waarom ik hier naartoe ben gekomen,’ zei ik, ‘is dat ik de tijd hoop te vinden voor antwoorden.’

‘Ik wil mij graag verontschuldigen dat ik u bij die gewichtige opdracht heb gestoord. Ik moet leren dat mijn nieuwsgierigheid onze gasten tot last kan zijn, zoals meneer Montebello altijd zegt.’

‘Wie is meneer Montebello?’ vroeg ik.

‘Mijn baas.’

‘De conciërge?’

‘Hij haat dat woord, al bevalt de etymologie ervan hem wel. Hij heeft mij geleerd dat het is afgeleid van “comte des cierges”, de graaf der kaarsen. Praktisch alles wat ik weet, heb ik van meneer Montebello geleerd. Hij is als een vader voor mij.’

‘Hoe wil hij dan worden genoemd?’

‘Hij is de maître d’hôtel, maar hij prefereert de titel van majordomus, omdat het Latijnse woord voor “huis” daarin zit en omdat het volgens hem onze voornaamste taak is ervoor zorg te dragen dat onze gasten vergeten welke plek ze thuis noemden voordat ze hier kwamen.’

‘Venetië,’ zei ik.

Er viel as van mijn sigaret op mijn pantalon terwijl ik de naam van die stad uitsprak. Hij had het gezien en voordat ik kon protesteren, had hij een van zijn witte handschoenen uitgetrokken en wijdde hij zich met volledige aandacht aan het werkje om mijn broekspijp daarmee af te kloppen. Hij had magere, donkere handen.

‘Dan je wel,’ zei ik.

‘Wat is Venetië?’ vroeg hij.

‘De plek die ik thuis noemde voordat ik hier kwam en het mooiste antwoord op je eerdere vraag.’

‘Hoe is Venetië?’

‘Ben je nog nooit in Venetië geweest?’ vroeg ik.

‘Ik ben nergens ooit geweest,’ zei hij. ‘Alleen hier. Daarom heb ik tot ergernis van meneer Montebello de gewoonte ontwikkeld om onze gasten lastig te vallen met mijn nieuwsgierigheid. Ik probeer iets van de wereld te zien door hun verhalen.’

‘Welke plek noemde jij thuis voordat je hier kwam?’

‘De woestijn,’ zei hij. ‘Maar meneer Montebello heeft ervoor gezorgd dat ik de woestijn ben vergeten. Ik ben hem daar dankbaar voor.’

Ik liet mijn blik waken over het landgoed dat het hotel omgordde. De zuilengalerij was begroeid met klimop. Een van de grote aardewerken vazen waaruit bougainville golfde, was gebarsten. Onkruid groeide tussen het grind. Vredig, maar dat was het woord niet. Berustend. Men zou het verstrijken van de tijd en het verlies van alle dingen inderdaad net zo goed kunnen aanvaarden.

‘Venetië is verleden,’ zei ik. ‘En ik hoop dat meneer Montebello ook mij zal helpen het te vergeten.’

Ik drukte mijn sigaret uit in de bloempot die ons tot asbak had gediend. Hij deed hetzelfde en sprong overeind om zich over mijn bagage te ontfermen.

‘Dank voor je gezelschap,’ zei ik. ‘Mag ik vragen hoe je heet?’

‘Abdul.’

‘Aangenaam kennis te maken, Abdul.’ Ik zei mijn naam. ‘Laten we naar binnen gaan. Dan kan het beginnen.’

Deuxième extrait

HOOFDSTUK EEN

De opdracht

2

Er waren objecten die aangespoeld leken te zijn in de suite – zoals oude boeken, een koperen belletje, een grote asbak in de vorm van een halve wereldbol die door Atlas op zijn schouders werd getorst, een muizenschedeltje, divers schrijfgerei, een monocle in een etui, een opgezet kerkuiltje, een sigarenknipper, een kompas, een mondharp, een wajangpop, een messing vaas met pauwenveren erin, een spuitwaterfles en een houten monnik die als notenkraaker bleek te kunnen dienen – waarvan niet duidelijk was of ze bedoeld waren om deel uit te maken van een decoratief concept, dan wel van meerdere, uiteenlopende ideeën over de inrichting die in de loop van de geschiedenis halfslachtig waren toegepast zonder dat er moeite was gedaan om de resultaten van eerdere soortgelijke pogingen te verwijderen, of dat het spullen betrof die door vroegere reizigers waren vergeten, waarna de kamermeisjes, in de filosofische overtuiging dat de geschiedenis door de verstrooide afzetting van toevallige sedimenten, die niet ongedaan gemaakt kunnen worden, het heden vormgeeft, tot op de dag van vandaag hebben geweigerd de sporen uit te wissen.

Troisième extrait

HOOFDSTUK VIER

Dochter van de herinnering

4

De liefde van mijn leven leeft in mijn verleden. Dat is ondanks de alliteratie een vreselijke zin om te moeten schrijven.

Quatrième extrait

HOOFDSTUK VIJF

Een zwaan in discostand

4

Ik had deze laatste zin nog maar net opgeschreven toen er op de deur van mijn kamer werd geklopt. Ik trok mijn jasje aan en deed open. Het was Louisa, een van de kamermeisjes. Ik dankte haar voor haar komst, zei dat ik echter tot mijn spijt niets had besteld, maar verklaarde mij uiteraard ten volste bereid die omissie goed te maken, mocht ik haar daarmee van dienst zijn.

‘Mijn oprechte verontschuldigen dat ik u stoort, maestro Leonard,’ zei Louisa, ‘maar mij is opgedragen u uit te nodigen voor de ceremonie.’

‘Dat stel ik bijzonder op prijs,’ zei ik, ‘ongeacht het feit dat ik mij er vooralsnog geen voorstelling van vermag te maken over wat voor soort ceremonie het zou kunnen gaan.’

‘De nieuwe eigenaar heeft mij gevraagd alle vaste gasten te ontbieden in de centrale hal. Niemand van ons weet wat hij van plan is. Meneer Wang houdt van verrassingen. Als u wilt, zal ik u bij hem verontschuldigen.’

‘Nee, geen sprake van,’ zei ik. ‘Ik ben zeer vereerd dat ik inmiddels al tot de vaste gasten word gerekend en het toeval wil dat ik dol ben op ceremonies. Ik kom dadelijk naar beneden.’

Meneer Wang stond wijdbeens in zijn zwarte pak te wachten in de centrale hal met de tolk aan zijn zijde. Hij wipte op en neer op zijn voeten om duidelijk te maken dat hij een geduldig man was en dat hij het geen probleem vond om nog even te wachten tot iedereen er was. De tolk nam zijn taakopvatting zo serieus dat hij zich, zolang zijn buikspreker niet sprak, niet eens een gezichtsuitdrukking permitteerde. Om hen heen had zich een kring gevormd die zich ervoor leek te schamen om een echte kring te worden. De meesten acteerden dat ze toch toevallig in de centrale hal hadden moeten zijn en dat ze dan maar even waren blijven hangen. Ik zag iedereen die ik eerder had ontmoet, behalve Patelski.

Ik zag dat de meubels waren vervangen. In plaats van de versleten banken, die waren bekleed met oudroze velours, stonden er stoere leren chesterfields voor de open haard onder het portret van Paganini. Het viel niet te ontkennen dat dat een verbetering was. Dat velours had eruitgezien als een kaal trapveldje en de meubels waren niet bijzonder genoeg geweest om een nieuwe bekleding te rechtvaardigen. En deze hal, die toch de glorieuze entree van een luxehotel pretendeerde te zijn, kon de pompeuze volumes van de donker glimmede leren chesterfields goed verdragen.

Maar wat was er met de kroonluchter? Ik zag het niet goed, want het was donker, maar het had er alle schijn van dat ook de kroonluchter was vervangen. Ik was er eigenlijk zo goed als zeker van. Maar dat zou schokkend zijn. De oude kroonluchter was weliswaar defect en beschadigd, maar het was een antiek, handgemaakt meesterwerk, kwistig gedecoreerd in somptueuze rococostijl. Ik herinnerde mij nog goed dat Montebello mij, op de dag dat ik mijn intrek had genomen in Grand Hotel Europa, op de oude kroonluchter had gewezen en hem terecht had gekarakteriseerd als een pronkstuk.

Meneer Wang begon te spreken. Zijn redevoering, die in hapklare porties via de Tolk tot ons kwam, was merkwaardig genoeg een encomium op het oude continent Europa. Meneer Wang zei dat veel van zijn landgenoten Europa zagen als een historische curiositeit, die ze bezochten om een idee te krijgen hoe hun voorvaders ooit leefden in de tijd van voor de vooruitgang, maar dat hij anders was. Hij had respect voor de Europese cultuur, die volgens hem ook een aantal waardevolle dingen had voortgebracht, met name op het gebied van kunst en andere oude ambachten. Hij zei dat het zijn filosofie was om in te zetten op de sterke punten en niet op de zwakke. Als hij van Grand Hotel Europa een succesvolle onderneming wilde maken, en dat wilde hij, daar konden we zeker van zijn, dan moest hij het beste wat de Europese traditie te bieden dat hier in dit hotel samenbrengen. Dan zouden de Chinese gasten vanzelf toestromen, daarin konden we hem op zijn woorden vertrouwen. Hij had ook nog een

tweede filosofie, en die was dat eerste indrukken belangrijk zijn. De centrale hal was in zijn optiek het visitekaartje van het hotel. Daarom had hij kosten noch moeite gespaard om juist hier in de hal ruimte te geven aan een topstuk van Europese kunst, dat hij speciaal volgens de beste tradities van het oude continent in Oostenrijk had laten maken door de beroemde firma Swarovski.

Hij dirigeerde zijn tolk naar het lichtknopje op de muur om de kostbare aanwinst ceremonieel in gebruik te nemen. Honderden ledlampjes schitterden in duizenden druppels van geslepen kristal. Het middelpunt werd gevormd door het triomfantelijk uitgelichte logo van de zwaan, dat elke twijfel wegnam over de vraag of dit echt Swarovskikristal was. Meneer Wang begon voor zichzelf te applaudisseren. We vielen hem bij.

Maar de feestelijke inauguratie was nog niet afgelopen. Het mooiste moest feitelijk nog komen. De tolk draaide aan de lichtsakelaar en daardoor vershoten de ledlampjes van kleur. De kroonluchter gaf roze licht. Bij de volgende stand werd het licht blauw, toen rood en toen groen. Ten slotte zette de tolk hem op de discostand, waarbij al deze kleuren automatisch in elkaar overgingen. Meneer Wang knipte met zijn vingers, waarna de dienbladen met champagne werden binnengedragen. Toen we allemaal een glas hadden, bracht hij een toast uit op Europa.

Cinquième extrait

HOOFDSTUK ZES

De zinkende stad

4

De enige straat van Venetië die enigszins op een straat lijkt, met een duidelijke, doorgaande richting, winkelketens en een echte McDonald's, de Strada Nova, was vrijwel onbegaanbaar. Er was een betoging gaande. Een veertigtal demonstranten had spandoeken uitgerold en de doorgang werd versperd door honderden toeristen die dit authentiek Italiaanse schouwspel stonden te fotograferen. Het bleek te gaan om sympathisanten van extreemrechtse groeperingen die pleitten voor meer autonomie van de regio Veneto.

Ik heb het altijd verbazingwekkend gevonden dat mensen geloven dat alle reëel bestaande problemen automatisch worden opgelost met meer zeggenschap. Het antwoord wordt gezocht in de procedure van besluitvorming, terwijl de werkelijke vraag mij lijkt welke besluiten vervolgens wenselijk zouden zijn. Anderzijds is het psychologisch begrijpelijk dat mensen de neiging hebben om hun problemen te externaliseren. Het voelt aan als de helft van de oplossing wanneer je iemand kunt bedenken die je de schuld kunt geven van je ongemakken.

Op de spandoeken en in het vlugschrift dat werd uitgedeeld, werden de gebruikelijke zondebokken geïdentificeerd: de regering in Rome, de Europese technocraten in Brussel en de tsunami van buitenlanders, waardoor deze als zakkenvullers gekenmerkte politici persoonlijk verantwoordelijk werden gehouden. Met die buitenlanders waren niet de toeristen bedoeld die het protest stonden te fotograferen en die als representante van een onbeheersbaar aanwassende invasie de werkelijke tsunami vormden die de stad verzwolg en afzong in de lagune. Zij waren bemiddeld, dus zij konden onmogelijk slecht zijn. Wie in de ellende denkt te zitten, geeft degenen die nog meer in de ellende zitten daarvan doorgaans de schuld. De zwakken hebben het meestal op de zwakkeren gemunt. En dat er in Venetië nauwelijks bootvluchtelingen of andere Afrikaanse immigranten zijn, mag geen beletsel zijn om hen te identificeren als bron van alle kwaad. Iedereen weet dat ze het oude continent overspoelen met hun enge religie waar je terrorisme van krijgt, hun bijstand slurpende luidheid en hun reusachtige geslachtsdelen, die geen enkel respect hebben voor onze normen en waarden en

waar de testosteron uit spat waar je bij staat. Ze zijn niet achterlijk. En dat die zwarten in de stad vrijwel onzichtbaar zijn, is weer zo'n typisch complot van de linkse media, die weigeren problemen te benoemen, vertel hun wat.

Ik overwoog om met de betogers in discussie te gaan en de stelling te verdedigen dat immigranten uit Afrika niet het probleem vormden, maar de oplossing zouden zijn. Waren er maar wat meer. Dat zou de oude, ontvolkte, dode stad van warm nieuw bloed voorzien. Met een flinke Afrikaanse bevolkingsgroep in de calle zou er behoefte ontstaan aan bakkers, groenteboeren en winkels die ook iets anders verkopen dan plastic gondels met knipperlichtjes en authentieke carnavalsmaskers van Chinese makelij. Ze zouden kleren nodig hebben, meubels, potten en pannen, en ze zouden af en toe naar de kapper willen. Ze zouden het geluid van zagen, naaimachines en hamerslagen terugbrengen in de stille stegen. Het zou een manier zijn om de toeristische monocultuur te doorbreken en economische diversiteit te herstellen. Misschien zouden er dan zelfs 's avonds mensen op straat zijn. Dat laatste kon ik beter niet zeggen, want niets beangstigt bange witte mensen meer dan donker volk in de nacht. Ze zouden zeggen dat dat de toeristen zou weggagen. Ik verheugde mij erop te kunnen zeggen dat dat een zegen zou zijn voor de stad. Ze zouden mij uitlachen en zeggen dat alle panden die voor astronomische bedragen waren opgekocht om er bed en breakfasts in te huisvesten, dramatisch aan waarde zouden inboeten. Triomfantelijk zou ik erop wijzen dat de stijging van de huizenprijzen een van de voornaamste redenen is waarom gewone, eerlijke Italianen zoals zij de stad massaal waren ontvlucht.

Maar ik deed het niet. Ik had de discussie in gedachten al gewonnen en het zou zonde zijn om die triomf op het spel te zetten in de weerbarstige werkelijkheid. Bovendien zagen de betogers er niet uit alsof ze op discussie stonden te wachten. Hun eigen gelijk was hun genoeg.

'Baas in eigen huis,' scandeerden de demonstranten. 'Maak Venetië weer groot.' Diep in hun hart droomden ze van het herstel van de roemrijke republiek La Serenissima, die onder het bewind van onbuigzame doges de wereldzeeën bestierde, daar was ik zeker van. In die tijd wisten we nog waar we voor stonden. Negers bestonden nog niet en moslims werden genadeloos in de pan gehakt tijdens de Slag bij Lepanto. En kijk eens om je heen naar alle rijkdom die dat heeft gebracht. De stad teert nog steeds op dat luisterrijke verleden, waarvoor je toegangsprijzen kunt vragen, en moet je dan eens zien hoeveel cappuccino's, ijsjes en pizza's je verkoopt voor woekerprijzen.

Separatisme komt voort uit heimwee naar betere tijden die al dan niet ooit werkelijk zijn geweest. Het is een verleidelijke gedachte dat de oplossing voor de problemen van vandaag gelegen is in het terugdraaien van de klokken naar een dag dat die problemen nog niet bestonden. Dat is de lokroep van het rechtse populisme, dat in de kern van de zaak nostalgisch

is. Onvrede en angsten worden gecreëerd, aangewakkerd en uitvergroot, om vervolgens een idyllisch en geïdealiseerd verleden als oplossing te presenteren. We moeten onze grenzen weer sluiten, onze lieve, oude munt herinvoeren, kerkklokken laten beieren en moskeeën sluiten, de dienstplicht in ere herstellen, het volkslied zingen en ons vroegere fatsoen van zolder halen en oppoetsen tot een glanzend baken in de duistere nacht.

Dat deze nostalgische boodschap massaal weerklank vindt in heel Europe, is een veeg teken. Als een significant en groeiend deel van de bevolking bereid is te geloven dat vroeger alles beter was, kunnen we met recht spreken van een oud en moe geworden continent, dat als een bejaarde voor zich uit staart zonder nog iets van de toekomst te verwachten en mijmert over betere tijden toen winters nog echte winters waren en zomers eindeloos duurden. Een beter bewijs voor de stelling dat Europa een gevangene is geworden van zijn eigen verleden, is er niet. Maar als het Avondland ondergaat in heimwee naar de krachtig stralende zon van het middaguur, kan nostalgie onmogelijk de remedie zijn.

Fin du document